

Natuurtoets

In het kader van de Wet natuurbescherming en Verordening ruimte

Plangebied: Elzenhagen-Zuid, Amsterdam

Opsteller: K. van Veen

Natuurtoets

In het kader van de Wet natuurbescherming en Verordening ruimte

Ondertitel	Plangebied: Elzenhagen-Zuid
Opsteller	K. van Veen
Datum	17-07-2017
Versienummer	01 – CONCEPT
Rapportkenmerk	ER20170711v01
Aantal pagina's	37
Opdrachtgever	Gemeente Amsterdam
Contactpersoon	S. Bakker
Collegiale toets	S. Terlouw
Wijze van citeren	Veen, van. K., 2017. Natuurtoets. In het kader van de Wet natuurbescherming en Verordening ruimte. Plangebied: Elzenhagen-Zuid. Rapportkenmerk ER20170711v01. Ecoresult B.V., Dordrecht.

Ecoresult B.V.
Van Ravesteyn-erf 156
3315 DK Dordrecht
078 75 184 12
info@ecoresult.nl
www.ecoresult.nl

© copyright Ecoresult B.V. 2017

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteursrechthebbende.

Ecoresult B.V. kan door opdrachtgever niet aansprakelijk worden gesteld voor schade die voortvloeit uit gebruik van data of gegevens of door toepassing van aanbevelingen en conclusies, die zijn opgenomen in deze rapportage.

INHOUDSOPGAVE

1 Inleiding.....	5
1.1 Aanleiding.....	5
1.2 Doel.....	5
1.3 Leeswijzer.....	6
2 Toelichting onderzoekskader.....	7
2.1 Wet natuurbescherming	7
2.2 Verordening ruimte	8
3 Omschrijving plangebied.....	11
3.1 Algemeen.....	11
3.2 Beschrijving.....	11
3.3 Voorgenomen ontwikkelingen.....	13
3.4 Planning	13
4 Onderzoeksresultaten beschermde gebieden.....	15
4.1 Wet natuurbescherming	15
4.2 Verordening ruimte	15
5 Onderzoeksresultaten beschermde soorten.....	19
5.1 Algemeen.....	19
5.2 Soorten Vogelrichtlijn.....	20
5.3 Soorten Habitatrichtlijn	22
5.4 Nationaal beschermde soorten.....	24
6 Conclusies en aanbevelingen.....	29
6.1 Algemeen.....	29
6.2 Beschermde gebieden	29
6.3 Beschermde soorten	30
7 Geraadpleegde bronnen	33
7.1 Internet.....	33
Bijlage 1 Foto-impressie plangebied.....	35

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In opdracht van de Gemeente Amsterdam heeft Ecoresult B.V. een natuurtoets uitgevoerd voor het plangebied genaamd: Elzenhagen-Zuid, Amsterdam. De aanleiding is een bestemmingsplanwijziging. In het kader van de bestemmingsplanwijziging wordt sloop van een deel van de bestaande bebouwing, verwijdering van een deel van de bomen en de onderbegroeiing en demping van een deel van de aanwezige waterpartijen mogelijk gemaakt (zie verder hoofdstuk 3.2). Deze werkzaamheden kunnen schadelijke effecten hebben op beschermde soorten en natuurgebieden. Wet- en regelgeving voor flora, fauna en natuurgebieden kan hierdoor worden overtreden. Deze natuurtoets zoomt in op de (mogelijke) effecten door de activiteiten en op welke wijze gehandeld dient te worden.

In 2016 is een natuurtoets en aanvullend onderzoek uitgevoerd in het grootste gedeelte van het bestemmingsplangebied (Blokker, 2016). De nu voorliggende natuurtoets behandelt het overig deel van Elzenhagen-Zuid. De conclusies van deze natuurtoets door Ecoresult B.V. staan los van het eerdere onderzoek.

1.2 Doel

Door middel van een oriënterend bronnen- en veldonderzoek zal worden onderzocht of de geplande werkzaamheden kunnen leiden tot:

- Overtreding van verbodsbepalingen voor (potentieel) aanwezige soorten flora en fauna. In het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb).
- Een (significant) negatief effect op instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden. In het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb).
- Een (significant) negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Of een negatief effect op anderzijds beschermde natuurgebieden op provinciaal niveau (o.a. bijzondere provinciale natuurgebieden, bijzondere provinciale landschappen, belangrijke weidevogel gebieden). In het kader van de Verordening ruimte.

1.3 *Leeswijzer*

In deze rapportage wordt allereerst het kader beschreven waar aan getoetst wordt. Vervolgens wordt het plangebied en de geplande activiteiten beschreven. Hierna worden per beschermingsregime de voor het plangebied relevante beschermde gebieden en beschermde soorten beschreven en beoordeeld. In de conclusie worden de resultaten van dit oriënterend onderzoek samengevat en wordt (indien van toepassing) geadviseerd welk aanvullend onderzoek noodzakelijk is. Afgesloten wordt met een bronvermelding en een fotobijlage van het plangebied ten tijde van het oriënterend veldbezoek.

2 Toelichting onderzoekskader

2.1 *Wet natuurbescherming*

Per 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming (Wnb) van kracht. Deze nieuwe wet is een vervanging en samenbundeling van drie voorgaande wetten; de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en Faunawet¹. Tevens heeft er een decentralisatie van het bevoegd gezag plaatsgevonden: per 1 januari 2017 zijn de provincies verantwoordelijk voor de vergunningen en ontheffingen. De Wnb is op te delen in grofweg drie delen:

2.1.1 Bescherming van gebieden

De Wnb richt zich met de bescherming van natuurgebieden uitsluitend op Natura 2000-gebieden. Natura 2000 is een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. In Natura 2000-gebieden worden bepaalde dier- en plantensoorten en hun natuurlijke leefomgeving beschermd om de biodiversiteit te behouden. Invloeden (ook van buitenaf) mogen deze instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar brengen.

2.1.2 Bescherming van soorten

De Wnb onderscheidt drie verschillende beschermingsregimes, met elk hun eigen verbodsbepalingen (zie tabel 1). De eerste twee categorieën zijn gebaseerd op de door de Europese Unie opgestelde Vogelrichtlijn (uit 1979) en de Habitatrichtlijn (uit 1992). Het derde beschermingsregime betreft soorten die niet op Europees niveau beschermd zijn, maar wel op landelijk niveau: de Nationaal beschermde soorten (in de wet aangeduid als “andere soorten”). Als bevoegd gezag heeft iedere afzonderlijke provincie (een aantal) algemene soorten uit deze derde categorie vrijgesteld van ontheffingsplicht. Wel geldt altijd voor alle soorten de algemene zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat men bij werkzaamheden met mogelijk negatief effect op planten en dieren, maatregelen dient te nemen (binnen wat redelijkerwijs van men verwacht kan worden) om onnodige schade aan planten of dieren te voorkomen².

¹ www.rvo.nl

² Ministerie van Economische zaken (2016) Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wnb	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wnb	Beschermingsregime Nationaal beschermde soorten (andere soorten) § 3.3 Wnb
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen.
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernietigen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernietigen.	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernietigen.
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben.	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernietigen of te rapen.	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernietigen.	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernietigen.

Tabel 1: Soortenbescherming en verbodsbepalingen volgens de Wnb

2.1.3 Bescherming van houtopstanden

De bescherming van houtopstanden betreft voornamelijk een voortzetting van de Boswet en richt zich op de instandhouding van het bosareaal. Bij houtopstanden groter dan 10 are of 20 rijbomen en gelegen buiten de bebouwde kom geldt een meldplicht, herplantplicht en mogelijke oplegging van een kapverbod. In deze natuurtoets blijft de bescherming van houtopstanden buiten beschouwing.

2.2 Verordening ruimte

In de verordening ruimte is het Natuurnetwerk Nederland (NNN) vastgelegd. Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is een netwerk van groene gebieden, voorheen bekend als de Ecologische

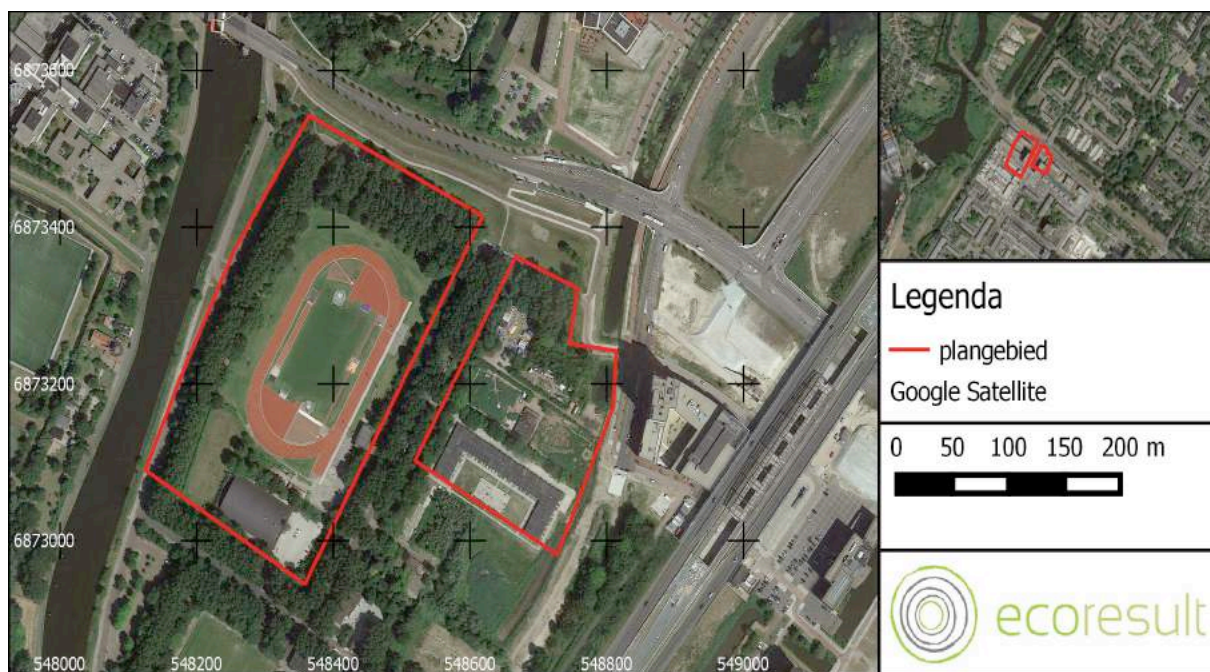
Hoofdstructuur (EHS). Het NNN wordt beschermd via het planologisch kader. Het NNN is verankerd in de bestemmingsplannen waarin de regels uit de provinciale Verordening ruimte zijn verwerkt. Het ruimtelijke beleid voor het NNN kent het “nee, tenzij” principe en is gericht op ‘behoud, herstel en ontwikkeling van de wezenlijke waarden en kenmerken’ van het NNN.

Naast het NNN kan de provincie planologische bescherming aan gebieden toekennen door hen aan te wijzen als “bijzondere provinciale natuurgebieden” of “bijzondere provinciale landschappen”. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan de bescherming van belangrijke weidevogelgebieden. Het NNN kent geen uniform beschermingsregime. Iedere provincie kan een eigen invulling geven aan bijvoorbeeld compensatie. Het beschermingsregime van overige op provinciaal niveau beschermde gebieden kan sterk verschillen tussen provincies.

3 Omschrijving plangebied

3.1 Algemeen

Het plangebied ligt in stadsdeel Noord in de gemeente Amsterdam en is gelegen tussen de Buikslotermeerdijk, de IJdoornlaan, de Nieuwe Leeuwarderweg en de Purmerweg. Het betreft het overig deel van het plangebied Elzenhagen-Zuid dat in 2016 niet is onderzocht (Blokker, 2016) (zie Afbeelding 1).

Afbeelding 1: Ligging van het plangebied (rood omlijnd), voor de regionale ligging, zie kaartinzet rechtsboven. Bron: PDOK

3.2 Beschrijving

- Het plangebied betreft twee verschillende terreinen direct naast elkaar gelegen.
 - 1. Het terrein van de atletiekvereniging Atos. Dit terrein betreft een atletiekveld omringd door hoge bomen met dichte bosschages als onderbegroeiing. Het atletiekveld is afgesloten van deze bosschages door middel van een watergang. Deze watergang heeft een breedte van circa 4-5 meter en een diepte tot 50 centimeter. De watergang ligt bezaaid met afgevallen takken en gevallen bladeren waardoor een zeer dikke laag detritus

is opgebouwd op de bodem. Waterplaten zijn niet aanwezig. Op dit terrein staan drie gebouwen.

- Eén gebouw betreft het hoofdgebouw van het sportpark (Sportpark Elzenhagen). Dit gebouw heeft rondom gladde gevelplaten en het dak bestaat tevens uit gevelplaten. Enige stenen structuur is niet aanwezig.
- Een gemaal in het noordelijk deel van het terrein. Dit betreft een stenen gebouw met open stootvoegen en een plat dak met dakdoek.
- Een gebouw aan de oostzijde van het atletiekveld. Dit gebouw heeft rondom stenen muren met een luchtspouw met aan de bovenzijde metalen dakranden.
- 2. Een deels braakliggend terrein met daarop een opvangcentrum en het terrein van de "Rakkers in het Riet". Naast het opvangcentrum ligt een braakliggend terrein en is een smalle watergang van circa 100 meter lang aanwezig met een dicht begroeide oever. Op dit terrein zijn meerdere gebouwen/bouwwerken aanwezig.
 - Het opvangcentrum betreft een aaneenschakeling van metalen containerwoningen met ramen.
 - Op het terrein van de Rakkers in het Riet staan meerdere (deels) houten gebouwen, gebouwen met golfplaten en één groter hoofdgebouw. Het hoofdgebouw bestaat uit houten platen en golfplaten en heeft rondom een houten boeibord. Het dak bestaat uit dakplaten. Het is onzeker of hier ruimte onder aanwezig is.
- Groen is aanwezig in het plangebied in de vorm van hoge bomen (onder andere zomereik, populier, esdoorn, acacia, gewone es en wilg) en een onderbegroeiing van ruigtekruiden (onder andere grote brandnetel, koninginnekruid, groot hoefblad) en struiken en struikvormende bomen zoals hazelaar en meidoorn. Rondom het opvangcentrum is een braakliggend terrein aanwezig dat is vol gegroeid met ruigtekruiden zoals grote brandnetel, groot hoefblad, koninginnekruid en houtige opslag van wilg.
- Verlichting is langs het G.J. Scheurleerpad en langs de Hans Meerum Terwogtweg aanwezig in de vorm van lantaarnpalen. Naar verwachting is het terrein van de atletiek vereniging en het terrein van de Rakkers in het Riet 's avonds en 's nachts onverlicht. Het terrein van het opvangcentrum is naar verwachting wel verlicht.

Zie bijlage 1 voor een foto-impressie van het plangebied.

3.3 *Voorgenomen ontwikkelingen*

De voorgenomen ontwikkelingen die door de bestemmingsplanwijziging mogelijk worden gemaakt betreffen de volgende werkzaamheden:

- Het slopen van de aanwezige bebouwing
- Het verwijderen van de beplanting
- Het dempen van de aanwezige watergangen
- Bouwrijp maken van het terrein
- Nieuwbouw

3.4 *Planning*

De exacte planning van de voorgenomen ontwikkelingen is op dit moment nog niet bekend.

4 Onderzoeksresultaten beschermde gebieden

4.1 *Wet natuurbescherming*

4.1.1 **Natura 2000**

Het meest dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is het Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske, gelegen ca. 2,9 km ten noorden van het plangebied³ (Afbeelding 2). Invloeden (ook van buitenaf) mogen de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden niet in gevaar brengen. Negatief effect (door bijv. emissie, verandering hydrologie, geluid, trilling of verlichting) op bovengenoemd gebied valt uit te sluiten op basis van de afstand van dit gebied tot het plangebied en de aard van de activiteiten die hier zullen plaatsvinden. Aanvullend (veld)onderzoek is niet noodzakelijk. Daarmee hoeft geen vergunning als bedoeld in artikel 2.7 van de Wnb te worden aangevraagd.

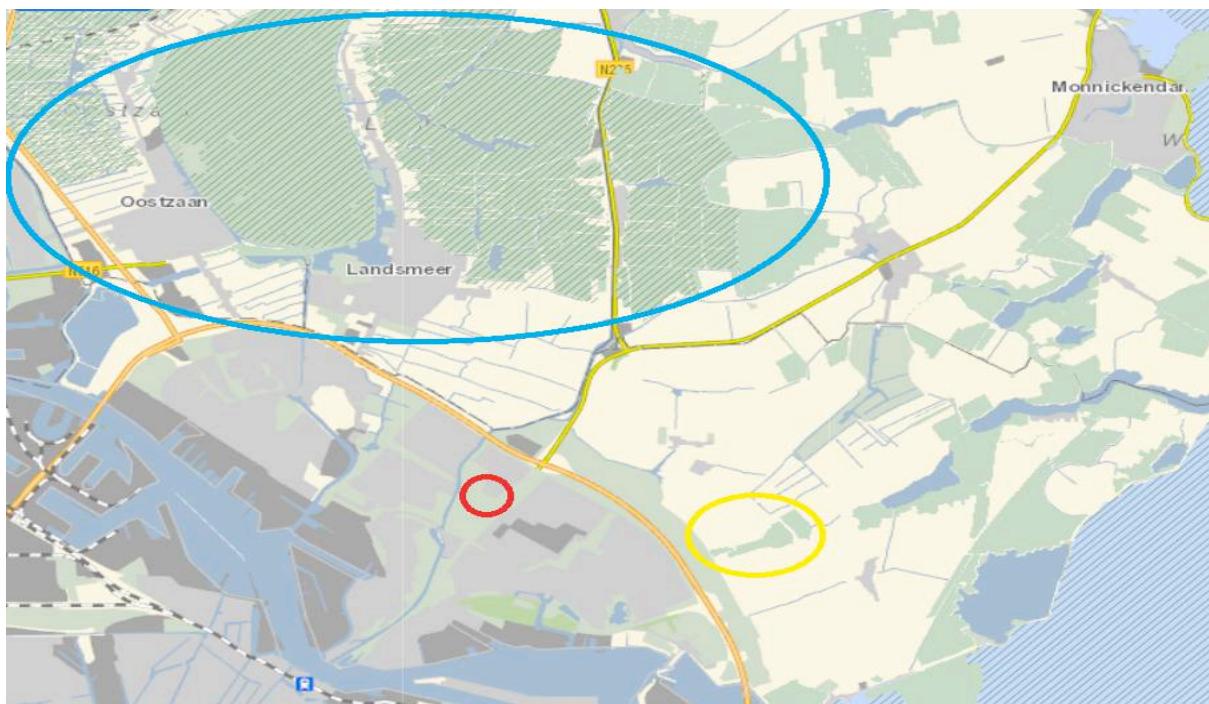
4.2 *Verordening ruimte*

4.2.1 **Natuurnetwerk Nederland**

Het meest dichtstbijzijnde onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is de Nieuwe Gouwsloot, ca. 2,9 km ten oosten van het plangebied⁴ (Afbeelding 2). Op basis van de afstand van dit gebied tot het plangebied en de aard van de activiteiten die hier zullen plaatsvinden valt op voorhand uit te sluiten dat er sprake is van (tijdelijke) negatieve impact op de wezenlijke waarden en kenmerken van bovengenoemd gebied. Aanvullend (veld)onderzoek is niet noodzakelijk.

3 <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx>

4 <https://maps.noord-holland.nl>

Afbeelding 2: Dichtstbijzijnde NNN (geel omcirkeld), Natura 2000 (gearceerd en blauw omcirkeld) en belangrijk weidevogelgebied (grijs) in de omgeving van het plangebied (rood omcirkeld). Bron: <http://pzh.b3p.nl/viewer/app/NNN>

4.2.2 Amsterdamse groenstructuur

Het meest dichtstbijzijnde onderdeel van de Amsterdamse groenstructuur ligt ca. 25 meter ten westen van het plangebied⁵ (Afbeelding 3) aan de andere zijde van Buikslotermeerdijk. Op basis van de aard van de activiteiten die hier zullen plaatsvinden is op voorhand niet uit te sluiten dat er sprake is van (tijdelijke) negatieve impact op de wezenlijke waarden en kenmerken van bovengenoemd gebied. Aanvullend (veld)onderzoek is niet noodzakelijk.

⁵ <https://maps.noord-holland.nl>

Afbeelding 3: Amsterdamse groenstructuren in de directe omgeving van het plangebied (rood omlijnd). Kaartbron: <http://maps.amsterdam.nl/ecopassages/>

4.2.3 Belangrijke weidevogelgebieden

Het poldergebied ca. 1,7 km ten noorden van het plangebied is bestemd als Belangrijk weidevogelgebied (Afbeelding 2). Op basis van de afstand van dit gebied tot het plangebied en de aard van de activiteiten die hier zullen plaatsvinden valt uit te sluiten dat er sprake is van (tijdelijke) negatieve impact op bovengenoemd gebied. Aanvullend (veld)onderzoek is niet noodzakelijk.

5 Onderzoeksresultaten beschermde soorten

5.1 *Algemeen*

Het verkennend veldonderzoek is uitgevoerd op 10-07-2017 door K. van Veen, ecologisch deskundige⁶ bij Ecoresult B.V. Het complete plangebied is – daar waar nodig – met hulp van een verrekijker onderzocht. Enkel het terrein van de Rakkers in het Riet was niet toegankelijk en is vanaf de randen beoordeeld.

De Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) is geraadpleegd om een indruk te krijgen over de aanwezigheid van beschermde soorten rondom het plangebied. In dit rapport gepresenteerde NDFF-waarnemingen zijn maximaal 5 jaar uit.

Voor zover bekend zijn andere bronnen met relevante informatie afwezig of voegen niets extra's toe op de NDFF data en het veldbezoek. Op basis van het bronnenonderzoek en de aanwezige habitats was een goede inschatting van de potenties en aan- of afwezigheid van de beschermde soorten te maken.

⁶ Voor een definitie van ecologisch deskundige wordt verwezen naar <https://mijn.rvo.nl/ecologisch-deskundige?inheritRedirect=true>

5.2 Soorten Vogelrichtlijn

5.2.1 Bronnenonderzoek

Soort	Soortgroep	Afstand
Boomvalk	Vogels met vaste rust of verblijfplaats	0 - 1 km
Buizerd	Vogels met vaste rust of verblijfplaats	0 - 1 km
Gierzwaluw	Vogels met vaste rust of verblijfplaats	0 - 1 km
Grote Gele Kwikstaart	Vogels met vaste rust of verblijfplaats	0 - 1 km
Havik	Vogels met vaste rust of verblijfplaats	0 - 1 km
Huismus	Vogels met vaste rust of verblijfplaats	0 - 1 km
Kerkuil	Vogels met vaste rust of verblijfplaats	0 - 1 km
Ooievaar	Vogels met vaste rust of verblijfplaats	0 - 1 km
Ransuil	Vogels met vaste rust of verblijfplaats	0 - 1 km
Roek	Vogels met vaste rust of verblijfplaats	0 - 1 km
Slechtvalk	Vogels met vaste rust of verblijfplaats	0 - 1 km
Sperwer	Vogels met vaste rust of verblijfplaats	0 - 1 km
Wespendief	Vogels met vaste rust of verblijfplaats	0 - 1 km
Steenuil	Vogels met vaste rust of verblijfplaats	1 - 5 km
Zwarte Wouw	Vogels met vaste rust of verblijfplaats	1 - 5 km

Tabel 2: Waargenomen vogels met vaste rust- of verblijfplaatsen binnen een afstand van 5 km van het plangebied. Bron: NDFF – quickscanhulp, geraadpleegd op 11-07-2017

5.2.2 Verkennend veldonderzoek

Het plangebied is geschikt voor vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels met jaarrond beschermde nesten in gebouwen, te weten huismus. Op het terrein van de Rakkers in het Riet staan meerdere (deels) houten gebouwen waarin vaste rust- en verblijfplaatsen van huismus aanwezig kunnen zijn. De overige bebouwing binnen het plangebied is ongeschikt voor vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels met jaarrond beschermde nesten. In deze bebouwing zijn geen holten aanwezig waar deze categorie vogels gebruik van kan maken. Andere gebouwbezonende soorten zoals de kerkuil, steenuil, ooievaar, grote gele kwikstaart of slechtvalk zijn redelijkerwijs uit te sluiten. Het plangebied is potentieel geschikt als functioneel leefgebied voor huismus. Geschikt habitat is aanwezig in de vorm van (jaarrond) groen met struiken en coniferen. Hoewel huismus tijdens het veldbezoek niet is aangetroffen, is door de beperkte bereikbaarheid van delen van het plangebied niet uit te sluiten dat deze aanwezig kunnen zijn.

Het plangebied is geschikt voor vogels met jaarrond beschermde nesten in bomen, te weten buizerd, sperwer, boomvalk, bosuil en ransuil. Hoewel in het plangebied geen (grotere) boomnesten zijn

waargenomen is het mogelijk dat door de aanwezigheid van een dicht bladerdek nesten niet konden worden waargenomen. In het plangebied zijn houtduif en zwarte kraai waargenomen. Oude nesten van deze soorten worden vaak door roofvogels in gebruik genomen.

Het plangebied is potentieel geschikt als voortplantingsplaats voor algemene vogels (struik- en boombroeders). Nesten van deze vogels vallen (in dit geval) alleen tijdens het broedseizoen (grootweg 15 maart t/m 15 augustus) onder de bescherming van de Wnb. Verscheidene andere algemene vogels zijn waargenomen in en om het plangebied tijdens het veldbezoek: merel en houtduif.

5.2.3 Effectbeoordeling en toetsing

Het plangebied is geschikt als voortplantings- en vaste rust- en verblijfplaats van gebouwbewonende en boombewonende vogels met jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen, te weten boomvalk, buizerd, sperwer, ransuil en huismus. Hoewel tijdens het veldbezoek geen huismussen aanwezig waren, zijn voortplantings- en vaste rust- en verblijfplaatsen niet uit te sluiten. Sloop- en kapwerkzaamheden binnen het plangebied kunnen invloed hebben op mogelijk aanwezige verblijfplaatsen. Hierdoor kunnen de verbodsbepalingen Art 3.1 lid 2, 4 en 5 (zie Tabel 1) van de Wnb worden overtreden. Aanvullend veldonderzoek is daardoor nodig om te bepalen:

- of voortplantings- en vaste rust- en verblijfplaatsen van huismus in het plangebied aanwezig zijn. Ook moet worden onderzocht of het plangebied tot (essentieel) functioneel leefgebied behoort. Dit onderzoek dient te worden uitgevoerd in de periode 1 april - 15 mei door middel van 2 veldonderzoeken of in de periode 10 maart - 20 juni door middel van 4 veldonderzoeken. De tussenliggende tijd tussen beide veldonderzoeken is minimaal 10 dagen. De aanpak voor het aanvullend veldonderzoek is conform de eisen⁷ die het bevoegd gezag hieraan stelt. Indien voortplantings- en vaste rust- en verblijfplaatsen van huismussen aanwezig zijn én door de werkzaamheden een verbodsbepaling van de Wet natuurbescherming wordt overtreden dient een ontheffing of vergunning in bezit te zijn voordat met de werkzaamheden kan worden gestart.
- of voortplantings- en vaste rust- en verblijfplaatsen van boomvalk, sperwer, buizerd en ransuil in het plangebied aanwezig zijn. Dit onderzoek vindt plaats in de periode 1 maart tot en met 15 juli. De tussenliggende tijd tussen beide veldonderzoeken is minimaal 10 dagen. De aanpak voor het aanvullend veldonderzoek is conform de eisen uit de relevante beschikbare soortenstandaards. Indien voortplantings- en vaste rust- en verblijfplaatsen aanwezig zijn én door de werkzaamheden een verbodsbepaling van de Wet natuurbescherming wordt overtreden dient een ontheffing of vergunning in bezit te zijn voordat met de werkzaamheden

⁷ <http://www.rvo.nl/sites/default/files/2015/04/20150415%20Huismus%20v1.0.pdf>

kan worden gestart.

Het plangebied is potentieel geschikt als voortplantingsplaats voor algemene vogels. Nesten van algemene vogels vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van de wet. Tijdelijke schadelijke effecten door uitvoering van de werkzaamheden op bezette nesten van algemene vogels zijn te voorkomen (in gebruik zijnde vogelnesten mogen in principe nooit worden verstoord) door buiten het broedseizoen te werken (buiten grofweg de periode 15 maart – 15 augustus).

5.3 Soorten Habitatrichtlijn

Soort	Soortgroep	Afstand
Rugstreeppad	Amfibieën	0 - 1 km
Bosvleermuis	Zoogdieren	0 - 1 km
Gewone dwergvleermuis	Zoogdieren	0 - 1 km
Laatvlieger	Zoogdieren	0 - 1 km
Meervleermuis	Zoogdieren	0 - 1 km
Noordse woelmuis	Zoogdieren	0 - 1 km
Rosse vleermuis	Zoogdieren	0 - 1 km
Ruige dwergvleermuis	Zoogdieren	0 - 1 km
Watervleermuis	Zoogdieren	0 - 1 km
Vroedmeesterpad	Amfibieën	1 - 5 km
Gevlekte witsnuitlibel	Insecten - Libellen	1 - 5 km
Tweekleurige vleermuis	Zoogdieren	1 - 5 km

Tabel 3: Waargenomen habitatrichtlijnsoorten binnen een afstand van 5 km van het plangebied. Bron: NDFF – quickscanhulp, geraadpleegd 11-07-2017.

5.3.1 Bronnenonderzoek

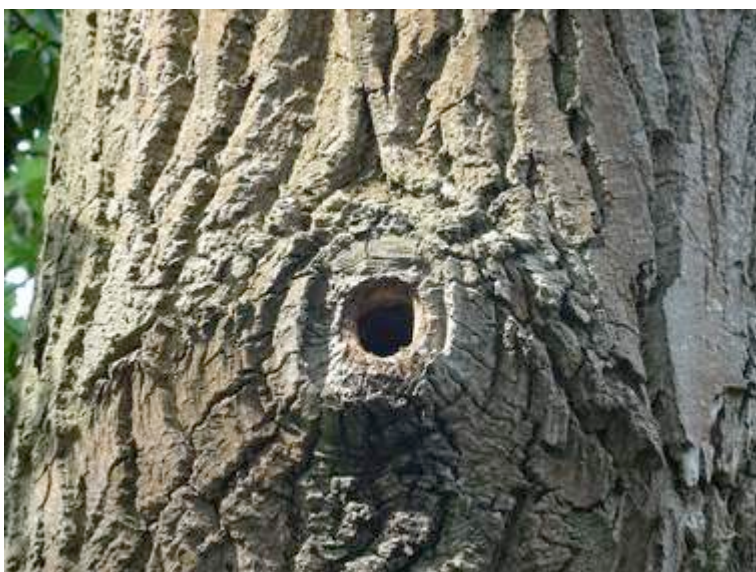
5.3.2 Verkennend veldonderzoek

5.3.2.1 Vleermuizen

De bebouwing binnen het plangebied is geschikt voor vaste rust- en verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen. De te verwachten soorten in het plangebied zijn de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis. Geschikte locaties voor vaste rust- en verblijfplaatsen zijn aanwezig in het stenen gebouw aan de oostrand van het atletiekveld. De overige bebouwing ter plaatse van het atletiekveld, het gebouw van de tijdelijke opvang aan de oostzijde van het plangebied of de bebouwing op het terrein van de Rakkers in het Riet zijn ongeschikt voor vleermuizen. Het hoofdgebouw van de atletiekvereniging en de tijdelijke opvang betreffen bebouwing met aan de

buitenzijde gladde gevelplaten zonder tussenliggende ruimten. Eventueel aanwezige dakstrips zijn niet voor vleermuizen toegankelijk. Het plangebied is geschikt als zomer- en/of paarverblijfplaats van één tot enkele dieren. Andere soorten vleermuizen worden op basis van de aanwezige beschikbare ruimten niet verwacht.

Het plangebied is geschikt voor boombewonende vleermuizen. De te verwachten soorten in het plangebied zijn rosse vleermuis, watervleermuis en ruige dwergvleermuis. In de bomen verspreid door het plangebied zijn meerdere gescheurde takken en holten (met name spechtengaten) aangetroffen die door vleermuizen gebruikt kunnen worden als vaste rust- en verblijfplaats (zie Afbeelding 4). Het plangebied is tevens potentieel geschikt als essentieel functioneel leefgebied (vliegroute en foerageergebied) voor vleermuizen. Lijnvormige en windluwe structuren zijn aanwezig in de vorm van dichte aaneengesloten hoge bomenrijen en bosschages.

Afbeelding 4: Diepe holte in boom geschikt voor vaste rust- en verblijfplaatsen voor vleermuizen. Bron: K. van Veen / Ecoresult

5.3.2.2 Overige Habitatrichtlijn soorten

Het plangebied is ongeschikt voor de habitatrichtlijnsoorten vroedmeesterpad, rugstreppad en gevlekte witsnuitlibel. In het plangebied zijn geen stenen structuren met ondiepe (tijdelijke) poelen aanwezig waardoor aanwezigheid van rugstreppad en vroedmeesterpad is uitgesloten. De waterkwaliteit in de watergangen in het plangebied zijn van dermate slechte kwaliteit dat

aanwezigheid van gevlekte witsnuitlibel is uitgesloten. In het plangebied zijn geen aaneengesloten rietvegetaties aanwezig waar Noordse woelmuis gebruik van kan maken als leefgebied. Aanwezigheid van de soort is derhalve uitgesloten. Aanwezigheid van rugstreeppad tijdens de werkzaamheden wordt niet verwacht. Het plangebied ligt te midden van stedelijk gebied waardoor migratie naar het plangebied vanaf het buitengebied is uitgesloten.

5.3.3 Effectbeoordeling en toetsing

In deze effectbeoordeling worden uitsluitend de habitatrichtlijnsoorten behandeld waarvoor het plangebied – op basis van dit oriënterend onderzoek – potentie biedt. In dit geval betreft dit potentie voor verblijfplaatsen en functioneel leefgebied van vleermuizen.

Aanwezigheid van vleermuizen in gebouwen (gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis) en bomen (rosse vleermuis, watervleermuis en ruige dwergvleermuis) is in het plangebied niet uit te sluiten. De werkzaamheden kunnen invloed hebben op mogelijk aanwezige verblijfplaatsen. Hierdoor kunnen de verbodsbepalingen Art 3.5 lid 2 en 4 (zie Tabel 1) van de Wnb worden overtreden. Aanvullend onderzoek is nodig in de periode 15 mei tot en met 15 juli en 15 augustus tot 1 oktober middels 4 bezoeken, om te bepalen of:

- Voortplantingsplaatsen en/of vaste rust- en verblijfplaatsen aanwezig zijn. De tussenliggende tijd tussen de veldonderzoeken is minimaal 20 dagen. De aanpak voor het aanvullend veldonderzoek is conform de eisen⁸ die het bevoegd gezag hieraan stelt. Indien vleermuizen aanwezig zijn dient een ontheffing of vergunning in bezit te zijn voordat met versturende werkzaamheden kan worden gestart.

5.4 *Nationaal beschermde soorten*

5.4.1 Bronnenonderzoek NDFF

Soort	Soortgroep	Afstand	Provinciale vrijstelling Noord-Holland
Bastaardkikker	Amfibieën	0 - 1 km	ja
Bruine kikker	Amfibieën	0 - 1 km	ja
Gewone pad	Amfibieën	0 - 1 km	ja
Kleine watersalamander	Amfibieën	0 - 1 km	ja
Meerkikker	Amfibieën	0 - 1 km	ja
Grote vos	Insecten - Dagvlinders	0 - 1 km	nee
Blaasvaren	Vaatplanten	0 - 1 km	nee
Groot spiegelklokje	Vaatplanten	0 - 1 km	nee
Kartuizer anjer	Vaatplanten	0 - 1 km	nee
Schubvaren	Vaatplanten	0 - 1 km	nee
Zandwolfsmelk	Vaatplanten	0 - 1 km	nee
Zinkviooltje	Vaatplanten	0 - 1 km	nee
Boommarter	Zoogdieren	0 - 1 km	nee
Bosmuis	Zoogdieren	0 - 1 km	ja
Dwergmuis	Zoogdieren	0 - 1 km	ja
Egel	Zoogdieren	0 - 1 km	ja
Gewone zeehond	Zoogdieren	0 - 1 km	nee
Haas	Zoogdieren	0 - 1 km	ja
Hermelijn	Zoogdieren	0 - 1 km	nee
Huisspitsmuis	Zoogdieren	0 - 1 km	ja
Konijn	Zoogdieren	0 - 1 km	ja
Veldmuis	Zoogdieren	0 - 1 km	ja
Vos	Zoogdieren	0 - 1 km	ja
Waterspitsmuis	Zoogdieren	0 - 1 km	nee
Wezel	Zoogdieren	0 - 1 km	nee
Alpenwatersalamander	Amfibieën	1 - 5 km	nee
Vinpootsalamander	Amfibieën	1 - 5 km	nee
Vuursalamander	Amfibieën	1 - 5 km	nee
Hazelworm	Reptielen	1 - 5 km	nee
Ringslang	Reptielen	1 - 5 km	nee
Groensteel	Vaatplanten	1 - 5 km	nee
Kluwenklokje	Vaatplanten	1 - 5 km	nee
Muurbloem	Vaatplanten	1 - 5 km	nee
Wilde ridderspoor	Vaatplanten	1 - 5 km	nee
Wolfskers	Vaatplanten	1 - 5 km	nee
Aardmuis	Zoogdieren	1 - 5 km	ja
Bunzing	Zoogdieren	1 - 5 km	nee
Dwergspitsmuis	Zoogdieren	1 - 5 km	ja
Eekhoorn	Zoogdieren	1 - 5 km	nee
Gewone bosspitsmuis	Zoogdieren	1 - 5 km	ja
Woelrat	Zoogdieren	1 - 5 km	ja

Tabel 4: Waargenomen Nationaal beschermde soorten (Andere soorten § 3.3 Wnb) binnen een afstand van 5 km van het plangebied. Bron: NDFF – quickscanhulp, geraadpleegd 11-07-2017.

5.4.2 Verkennend veldonderzoek

5.4.2.1 Vaatplanten

Het groen in en rondom het plangebied bestaat enkel uit zeer algemene soorten welke wijzen op voedselrijke omstandigheden zoals grote brandnetel, koninginnekruid, dovenetel, groot hoeblad en koolzaad. Dit sluit de aanwezigheid van zeldzame soorten zoals zinkviooltje, wolfsmelk, kartuizer anjer, groot spiegelklokje, groensteel, kluwenklokje en wilde ridderspoor uit. In het plangebied zijn geen oude stenen muren of andere structuren aanwezig als geschikt habitat voor blaasvaren, muurbloem of schubvaren waardoor aanwezigheid is uitgesloten.

5.4.2.2 *Grondgebonden zoogdieren*

Het plangebied is potentieel geschikt als essentieel functioneel leefgebied voor wezel, hermelijn en/of bunzing. Geschikt habitat is onder andere aanwezig in de vorm van dichte bosschages, ruig begroeide oevers en steen- en houtstapels op het terrein van de Rakkers in het Riet. De aanwezigheid van boommarter in het plangebied is niet uitgesloten. Deze soort breidt zich steeds verder uit richting meer bewoonde gebieden en in Amsterdam zijn meerdere waarnemingen bekend. Hoewel het plangebied potentieel geschikt is, wordt eekhoorn niet verwacht door de geïsoleerde ligging van het plangebied ten overstaande van andere gebieden met hogere bomen.

Het plangebied is verder enkel geschikt voor Nationaal beschermde soorten zoogdieren waarvoor in Noord-Holland een provinciale vrijstelling geldt. Dit betreffen o.a. de egel, konijn en verschillende soorten muizen. De waterspitsmuis en gewone zeehond vallen in het plangebied uit te sluiten, typisch habitat voor deze soorten (groot open water voor gewone zeehond en grotere gebieden met schoon water en rijke oeverbegroeiing) is niet aanwezig in het plangebied of de directe omgeving hiervan.

5.4.2.3 *Amfibieën en reptielen*

Het plangebied is enkel geschikt voor Nationaal beschermde soorten amfibieën waarvoor in Noord-Holland een provinciale vrijstelling geldt. Dit betreffen o.a. de bruine kikker en gewone pad. Hoewel in het plangebied geschikt leefgebied voor ringslang aanwezig is in de vorm van ruige vegetatie en houtstapels ligt het plangebied geïsoleerd van het buitengebied zonder mogelijkheid tot migratie naar het plangebied. Voor de alpenwatersalamander, vuursalamander, vinpootsalamander en hazelworm is geen geschikt habitat aanwezig in het plangebied (ondiepe plassen, houtwallen).

5.4.3 Effectbeoordeling en toetsing

Het plangebied is potentieel geschikt als vaste rust- en verblijfplaats en essentieel functioneel leefgebied voor wezel, hermelijn, boommarter en bunzing. Door de werkzaamheden kunnen deze

verblijfplaatsen en kan potentieel essentieel functioneel leefgebied verdwijnen. Aanvullend onderzoek is noodzakelijk om de aanwezigheid van marterachtigen vast te stellen. Dit kan onderzocht worden door gedurende de periode van 1 maand meerdere cameravallen te plaatsen: type “mustela” cameraval (speciaal voor kleine marterachtigen), en reguliere cameravallen (alle zoogdieren). Deze camera's dienen op strategische plekken geplaatst te worden op basis van habitat, wissels en sporen. Op dit moment bestaat er nog geen complete gedragscode voor marterachtigen. Dit betekent dat een ontheffing van de Wnb noodzakelijk zal zijn wanneer marterachtigen aanwezig zijn.

Het plangebied is verder enkel geschikt voor Nationaal beschermde soorten waarvoor in de provincie Noord-Holland een vrijstelling geldt. Aanvullend onderzoek naar deze soorten is niet noodzakelijk. Wèl geldt voor deze soorten een meldingsplicht. Als gevolg van de planontwikkeling dient daarom een melding te worden gedaan bij Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland-Noord via het “Meldingsformulier vrijgestelde soorten”⁹. Tevens geldt te allen tijde de zorgplicht. Dit houdt in dat indien mogelijk schadelijke effecten op soorten zoals gewone pad, egel, konijn en muizen zoveel mogelijk dienen te worden voorkomen. Te denken valt aan het verplaatsen van dieren naar veilige locaties buiten het werkgebied indien zij aangetroffen worden tijdens de werkzaamheden, of daar direct aan voorafgaand.

9 https://www.rudnhn.nl/Wet_natuurbescherming/Soortenbescherming/Meldingsformulier_vrijgestelde_soorten

6 Conclusies en aanbevelingen

6.1 *Algemeen*

In opdracht van de Gemeente Amsterdam heeft Ecoresult B.V. een natuurtoets uitgevoerd voor het plangebied genaamd: Elzenhagen-Zuid, Amsterdam. De aanleiding is een bestemmingsplanwijziging. In het kader van de bestemmingsplanwijziging wordt sloop van een deel van de bestaande bebouwing, verwijdering van een deel van de bomen en de onderbegroeiing en demping van een deel van de aanwezige waterpartijen mogelijk gemaakt (zie verder hoofdstuk 3.2).

In 2016 is een natuurtoets en aanvullend onderzoek uitgevoerd in het grootste gedeelte van het bestemmingsplangebied (Blokker, 2016). De nu voorliggende natuurtoets behandelt het overig deel van Elzenhagen-Zuid. De conclusies van deze natuurtoets door Ecoresult B.V. staan los van het eerdere onderzoek.

6.2 *Beschermde gebieden*

6.2.1 **Wet natuurbescherming**

Op basis van de afstand tot het plangebied en de aard van de werkzaamheden valt op voorhand uit te sluiten dat de activiteiten de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden zullen aantasten. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk. Het aanvragen van een ontheffing of vergunning is niet nodig.

6.2.2 **Verordening ruimte**

Op basis van de afstand tot het plangebied en de aard van de werkzaamheden valt op voorhand uit te sluiten dat de activiteiten negatieve effecten hebben op het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en belangrijke weidevogelgebieden. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk. Het aanvragen van een vergunning is niet nodig.

6.2.3 Amsterdamse groenstructuur

Op basis van de aard van de activiteiten die hier zullen plaatsvinden is op voorhand niet uit te sluiten dat er sprake is van (tijdelijke) negatieve impact op de wezenlijke waarden en kenmerken van bovengenoemd gebied. Aanvullend (veld)onderzoek is niet noodzakelijk.

6.3 *Beschermde soorten*

6.3.1 Soorten Vogelrichtlijn

6.3.1.1 *Huismus*

De voorgenomen ontwikkelingen kunnen leiden tot een negatief effect op potentieel aanwezige voortplantings- en vaste rust- en verblijfplaatsen van de huismus. Verbodsbepalingen Art 3.1 lid 2, 4 en 5 van de Wnb kunnen worden overtreden. Aanvullend veldonderzoek is nodig in de periode 10 maart-20 juni. Indien voortplantings- en vaste rust- en verblijfplaatsen van huismussen aanwezig zijn én door de werkzaamheden een verbodsbepaling van de Wet natuurbescherming wordt overtreden dient een ontheffing of vergunning in bezit te zijn voordat met de werkzaamheden kan worden gestart.

6.3.1.2 Boomvalk, sperwer, buizerd en ransuil

De voorgenomen ontwikkelingen kunnen leiden tot een negatief effect op potentieel aanwezige voortplantings- en vaste rust- en verblijfplaatsen van boombewonende vogels met jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen, te weten boomvalk, buizerd, sperwer en ransuil. Verbodsbepalingen Art 3.1 lid 2, 4 en 5 van de Wnb kunnen worden overtreden. Aanvullend veldonderzoek is nodig in de periode 1 maart – 15 juli. Indien voortplantings- en vaste rust- en verblijfplaatsen van boomvalk, buizerd, sperwer en ransuil aanwezig zijn én door de werkzaamheden een verbodsbepaling van de Wet natuurbescherming wordt overtreden dient een ontheffing of vergunning in bezit te zijn voordat met de werkzaamheden kan worden gestart.

6.3.1.3 *Algemene vogels*

Het plangebied is geschikt voor voortplantingsplaatsen van algemene vogelsoorten waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn. In gebruik zijnde nesten mogen in principe nooit worden verstoord. Door buiten het broedseizoen (grofweg 15 maart – 15 augustus) te werken zijn schadelijke effecten op nesten van algemene vogels te voorkomen.

6.3.2 Soorten Habitatrichtlijn

6.3.2.1 *Vleermuizen*

De voorgenomen ontwikkelingen leiden tot een negatief effect op potentieel aanwezige voortplantingsplaatsen en vaste rust- en verblijfplaatsen van gebouw- en boombewonende vleermuizen (gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, watervleermuis). Hierdoor kunnen de verbodsbepalingen Art 3.5 lid 2 en 4 (zie Tabel 1) van de Wnb worden overtreden. Aanvullend onderzoek is nodig in de periode 15 mei tot en met 15 juli en 15 augustus tot 1 oktober middels 4 bezoeken.

6.3.3 Nationaal beschermde soorten

Het plangebied is potentieel geschikt als vaste rust- en verblijfplaats en essentieel functioneel leefgebied voor wezel, hermelijn, boommarter en bunzing. Door de werkzaamheden kunnen deze verblijfplaatsen en kan potentieel essentieel functioneel leefgebied verdwijnen. Aanvullend onderzoek is noodzakelijk om de aanwezigheid van marterachtigen vast te stellen. Op dit moment bestaat er nog geen complete gedragscode voor marterachtigen. Dit betekent dat een ontheffing van de Wnb noodzakelijk zal zijn wanneer marterachtigen aanwezig zijn.

Het plangebied is verder geschikt voor Nationaal beschermde soorten waarvoor in de provincie Noord-Holland een vrijstelling geldt. Aanvullend onderzoek naar deze soorten is niet noodzakelijk. Wèl geldt voor deze soorten een meldingsplicht. Als gevolg van de planontwikkeling dient daarom een melding te worden gedaan bij Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland-Noord via het "Meldingsformulier vrijgestelde soorten. Tevens geldt te allen tijde de zorgplicht. Dit houdt in dat indien mogelijk schadelijke effecten op soorten zoals gewone pad, egel, konijn en muizen zoveel mogelijk dienen te worden voorkomen. Te denken valt aan het verplaatsen van dieren naar veilige locaties buiten het werkgebied indien zij aangetroffen worden tijdens de werkzaamheden, of daar direct aan voorafgaand.

7 Geraadpleegde bronnen

7.1 *Internet*

Beschermde gebieden

<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx>

<http://pzh.b3p.nl/viewer/app/NNN>

Nationale Databank Flora en Fauna

<http://app.quickscanhulp.nl/>

Natuurwetgeving en Soortenstandaards

<http://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2017-01-01#Hoofdstuk2>

www.rvo.nl

<http://www.rvo.nl/onderwerpen/agrarisch-ondernemen/beschermde-planten-dieren-en-natuur/flora-en-faunawet-ffw/onthefing-vrijstelling/soortenstandaard/beschikbare>

PDOK – Publieke Dienstverlening op de Kaart

<http://pdokviewer.pdok.nl>

Vleermuisprotocol 2017

<http://www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/vleermuisprotocol>

Bijlage 1 Foto-impressie plangebied

bomenrij langs de Hans Meerum Terwogtweg

Hoofdgebouw sporthal Elzenhagen

watergang in het plangebied langs de atletiekbaan

stenen gebouw aan de oostzijde van de atletiekbaan

terrein van het opvangcentrum

hoofdgebouw op het terrein van de Rakkers in het Riet